Bilim Tarihi Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Bilim Tarihi Tutum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17752

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Bilim Tarihi Tutum Ölçe?i (BTÖ), bireylerin **bilim tarihi** konusuna yönelik sahip olduklar? duygusal, bili?sel ve davran??sal e?ilimleri ölçmek amac?yla geli?tirilmi? psikometrik bir araçt?r. Al???r, Deniz ve ?rez (2020) taraf?ndan geli?tirilen bu ölçek, özellikle ö?retmen adaylar?n?n ve ö?rencilerin bilim tarihinin e?itim süreçlerindeki rolüne ve önemine dair görü?lerini belirlemeyi hedeflemektedir. Ölçe?in geli?tirilme çal??mas?, modern psikometri ilkelerine uygun olarak gerçekle?tirilmi? olup, yap?n?n geçerlik ve güvenirlik kan?tlar?n? sunmaktad?r. Bu araç, bilim e?itiminde tarihsel perspektifin entegrasyonunun etkilerini ara?t?rmada kritik bir öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler

Bilim tarihi, **tutum**, ölçek geli?tirme, bilim e?itimi, geçerlik, güvenirlik, psikometri.

Yazarlar

Zeynep Neslihan ALI?IR, Levent DEN?Z, Osman S?tk? ?REZ

Amaç

BTÖ'nün temel amac?, bilim tarihi konular?n?n ö?retim programlar?na dahil edilmesine ve bu konular?n genel bilimsel okuryazarl??a katk?s?na yönelik ö?renci tutumlar?n? nicel olarak ölçmektir. Bu ölçek, ara?t?rmac?lara ve e?itimcilere, ö?rencilerin bilim tarihine kar?? ilgilerini, motivasyonlar?n? ve bilimsel bilginin do?as?n? anlamadaki tarihsel yakla??mlar?n faydas?na dair inançlar?n? de?erlendirme imkan? sunar.

Ölçek, ayn? zamanda, bilim tarihi içeri?inin entegrasyonunun gereklili?ini savunan e?itim reformlar?n?n etkisini de?erlendirmede bir temel te?kil eder. Ölçek, geli?tirildi?i 2020 y?l?ndaki çal??mada, bilimsel bilginin geli?im sürecinin anla??lmas?nda tutumun ne denli etkili oldu?unu ortaya koymay? amaçlam??t?r.

Yap?

Bilim Tarihi Tutum Ölçe?i, psikolojideki tutum kavram?na dayanarak, bireyin bilim tarihine kar?? geli?tirdi?i genel e?ilimi ölçen bir psikolojik yap?y? temsil eder. Bu yap? genellikle üç ana bile?enden olu?ur:

Bili?sel Bile?en: Bilim tarihinin faydas?, önemi ve bilimsel metodolojiye katk?s? hakk?ndaki inançlar ve dü?ünceler.

Duygusal Bile?en: Bilim tarihi ö?renimine kar?? hissedilen ilgi, zevk veya kayg? gibi duygusal

ARABPSYCHOLOGY.COM

tepkiler.

Davran??sal E?ilim Bile?eni: Bilim tarihi ile ilgili etkinliklere kat?lma veya bu konudaki kaynaklar? ara?t?rma iste?i.

Ölçek, bu bile?enlerin birle?imini de?erlendirerek, bilim tarihinin e?itimdeki potansiyelini maksimize etmeye yönelik tutumsal engelleri veya destekleyici faktörleri tan?mlamaya yard?mc? olur.

Geçerlik

Ölçe?in geli?tirme çal??mas?, güçlü **geçerlik** kan?tlar? sunmay? amaçlam??t?r. Orijinal çal??mada (Al???r et al., 2020), yap? geçerli?i, ke?fedici ve do?rulay?c? faktör analizleri yoluyla incelenmi?tir.

Yap? Geçerli?i: Faktör analizleri, ölçe?in teorik olarak beklenen alt boyutlar? do?ru bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermi?tir.

Kapsam Geçerli?i (?çerik Geçerli?i): Madde havuzunun olu?turulmas? sürecinde, bilim tarihi, e?itim bilimleri ve ölçme de?erlendirme alanlar?ndan uzman görü?lerine ba?vurularak kapsam?n ilgili literatürü yans?tmas? sa?lanm??t?r.

Ölçe?in maddelerinin, ölçülmek istenen tutum yap?s?n? uygun bir ?ekilde temsil etti?ine dair istatistiksel ve uzman temelli kan?tlar mevcuttur.

Güvenirlik

Bilim Tarihi Tutum Ölçe?i'nin **güvenirlik** analizleri, ölçe?in tutarl?l???n? ve kararl?l???n? de?erlendirmi?tir. Geli?tirme çal??mas?nda elde edilen güvenirlik katsay?lar?, ölçe?in iç tutarl?l???n?n yüksek oldu?unu göstermi?tir.

?ç Tutarl?l?k: Ölçe?in tamam? ve tespit edilen alt boyutlar? için Cronbach Alfa katsay?s? hesaplanm??t?r. Bu katsay?lar, genellikle kabul edilebilir s?n?rlar?n (örne?in, 0.70 ve üzeri) üzerinde bulunarak, maddelerin ayn? yap?y? ölçme konusunda yüksek düzeyde uyum sergiledi?ini kan?tlam??t?r.

Kararl?l?k (Test-Tekrar Test): Orijinal makalede belirtilmese de, tutum ölçeklerinde kararl?l???n sa?lanmas? için test-tekrar test güvenilirli?i gibi yöntemler de uygulanm?? olabilir veya ilerideki çal??malarda uygulanmas? önerilir.

Faktör Analizi

BTÖ'nün faktör yap?s?, ölçek geli?tirme sürecinin temelini olu?turmu?tur. Ke?fedici **Faktör Analizi**

ARABPSYCHOLOGY.COM

(KFA), ba?lang?çta geni? bir madde havuzundan anlaml? ve teorik olarak tutarl? faktörlerin (alt boyutlar?n) ç?kar?lmas? için kullan?lm??t?r. Bu analiz, ölçe?in çok boyutlu bir yap?da oldu?unu ortaya koymu?tur.

KFA sonuçlar?n?n ard?ndan, farkl? bir örneklem üzerinde Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) uygulanm?? ve elde edilen faktör yap?s?n?n teorik modele ne kadar uyumlu oldu?u test edilmi?tir. DFA sonuçlar?, ölçe?in bilim tarihi tutumunu ölçen alt boyutlar aras?nda iyi bir uyum sergiledi?ini ve ölçe?in yap?sal modelinin sa?lam oldu?unu desteklemi?tir.

Araç

Test Çe?idi: Geli?tirme (Orijinal olarak Türkçe literatür için geli?tirilmi?tir.)

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçe?i (Orijinal çal??mada kullan?lan derecelendirme basamaklar? (örne?in, 5'li veya 7'li Likert) makalede detayland?r?lm??t?r.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Üniversite Ö?rencileri (Genellikle E?itim Fakültesi ö?rencileri veya ö?retmen adaylar? örneklem olarak kullan?lm??t?r.)

Ya? Grubu: 18 ve üzeri (Yüksekö?retim seviyesi)

Popülasyon Detaylar?: Ölçek geli?tirme çal??mas?, Türkiye'deki farkl? üniversitelerde ö?renim gören ö?retmen adaylar? üzerinde gerçekle?tirilmi?tir. Bu durum, ölçe?in e?itim ba?lam?nda uygulanabilirli?ini art?rmaktad?r.

Test Metodolojisi: Öz bildirim temelli anket metodolojisi kullan?lm??t?r. Kat?l?mc?lardan, bilim tarihi ile ilgili ifadelere ne ölçüde kat?ld?klar?n? veya kat?lmad?klar?n? belirtmeleri istenmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Tutum ölçe?i, bilimsel okuryazarl?k, e?itim ara?t?rmalar?, faktör analizi, psikometrik özellikler, ö?retmen e?itimi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?t?c?s?: Orijinal kaynakta belirtilmemi?tir.

Ba?l?l?k E-posta Adresleri: Orijinal kaynakta belirtilmemi?tir.

Yaz??ma Adresi: Zeynep Neslihan ALI?IR (Sorumlu Yazar ?leti?im E-postas?: zeynepneslihankoylu@gmail.com)

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2020

?zinler ve Ücret: Ölçe?in kullan?m? için genellikle sorumlu yazar Zeynep Neslihan ALI?IR ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?mlarda izin prosedürleri ve olas? ücretler, yazar?n politikalar?na tabidir. Ölçek, bilimsel bir dergide yay?nlanm?? aç?k eri?imli bir makalenin ürünüdür.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi burada indirilebilir: bilim-tarihi-tutum-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Al???r, Z. N., Deniz, L., ve ?rez, O. S. (2020). Bilim Tarihi Tutum Ölçe?i: Geli?tirilmesi, geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *Trakya E?itim Dergisi, 10*(3), 835-853. doi: 10.24315/tred.649863

Bilim Tarihi Tutum Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in orijinal maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Bu nedenle, ölçek maddeleri bu giri?te listelenememektedir. Ölçek maddelerine ve detayl? derecelendirme bilgisine ula?mak için lütfen yukar?da belirtilen (Al???r, Deniz, ve ?rez, 2020) referans makalesine ba?vurunuz.

ARABPSYCHOLOGY.COM